

Верховний
Суд

ОГЛЯД судової практики Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду за I півріччя 2026 року

Рішення, внесені до ЄДРСР
за період з 01.01.2026 до 30.06.2026

Supreme LAB

База правових позицій

Зміст

РОЗДІЛ І. СПРАВИ, РОЗГЛЯНУТІ СУДОВОЮ ПАЛАТОЮ З РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ ТА ІНШИХ ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ.....	10
ПІДРОЗДІЛ 1. Оподаткування	10
Глава 1. Міжнародне оподаткування	10
1.1.1. Про право платника податків на застосування пониженої ставки податку на доходи нерезидентів (2 %) за Конвенцією між Урядом України і Урядом Республіки Кіпр про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи в разі виплати процентів за позику та про потребу у всебічному дослідженні статусу бенефіціарного власника доходу	10
1.1.2. Про правомірність нарахування пені за порушення граничних строків розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності резиденту, до якого застосовані персональні санкції	10
1.1.3. Про відсутність постійного представництва нерезидента в Україні в разі виплати дивідендів та правомірність застосування пониженої ставки податку на репатріацію ...	11
1.1.4. Про правомірність донарахування ввізного мита та ПДВ у зв'язку з непідтвердженням преференційного походження товару з ЄС на підставі відповіді уповноваженого органу країни-експортера.....	12
1.1.5. Про застосування понижених ставок оподаткування доходів нерезидентів під час виплати процентів і дивідендів у разі відсутності постійного представництва в Україні.....	12
1.1.6. Про правомірність врахування витрат на придбання інвестиційного активу в разі припинення зобов'язання шляхом поєднання боржника і кредитора у випадку ліквідації іноземної компанії	12
1.1.7. Про правомірність визнання реальними господарських операцій з компаніями-нерезидентами для цілей оподаткування податком на прибуток та ПДВ .	13
Глава 2. Оподаткування господарських операцій	13
1.2.1. Про відсутність обов'язку формувати дохід та податкові зобов'язання в разі використання товарів у стимулюючих акціях «Подарунок за покупку»	13
1.2.2. Про додаткове благо під час продажу нерухомості та корпоративних прав за ціною інвестиційних договорів.....	13
Глава 3. Адміністрування податку на додану вартість.....	14
1.3.1. Про відсутність об'єкта оподаткування ПДВ під час реорганізації шляхом виділу за наявності ділової мети та економічного ефекту	14

1.3.2. Про правомірність застосування пільги зі сплати ввізного мита та ПДВ під час імпорту засобів індивідуального захисту в умовах час дії карантину COVID-19.....	14
1.3.3. Про правомірність формування податкового кредиту з ПДВ за послугами з відшкодування вартості електроенергії в межах договору оренди нежитлових приміщень	15
Глава 4. Реєстрація податкових накладних і розрахунків коригування	15
1.4.1. Про правомірність відмови податкового органу в реєстрації накладних після їх зупинення з підстав ризиковості платника попри подання платником пояснень і первинних документів.....	15
1.4.2. Про відмову в реєстрації податкових накладних у зв'язку з ненаданням витребуваних додаткових документів	15
Глава 5. Податковий борг.....	16
1.5.1. Про звільнення від оподаткування суми прощеного (анульованого) основного боргу за іпотечним кредитом в іноземній валюті	16
1.5.2. Про стягнення податковим органом простроченої заборгованості суб'єкта господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії.....	16
Глава 6. Оподаткування платою за землю.....	16
1.6.1. Про звільнення від сплати орендної плати за землю на територіях, де велися бойові дії, у разі відсутності переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України ...	16
1.6.2. Про диференціацію ставок орендної плати за умови її належного обґрунтування	17
Глава 7. Ліцензування та державне регулювання обігу підакцизних товарів	17
1.7.1. Про правові наслідки порушення вимог законодавства щодо ліцензування та обігу підакцизних товарів	17
1.7.2. Про правомірність застосування фінансових санкцій за виробництво та обіг етилового спирту.....	18
Глава 8. Фінансова відповідальність.....	18
1.8.1. Про донарахування податкових зобов'язань і штрафів сільськогосподарському підприємству	18
1.8.2. Про незастосування РРО під час продажу товарів через інтернет-магазин на умовах повної післяплати з оплатою через небанківську фінансову установу	18

ПІДРОЗДІЛ 2. Валютне регулювання і валютний контроль.....	19
2.1. Про умови зарахування зустрічних однорідних вимог для припинення зобов'язань за імпортом зовнішньоекономічним контрактом та звільнення від пені за порушення граничних строків розрахунків	19
2.2. Про звільнення від пені за порушення строків імпорتنих розрахунків у зв'язку з заборотою ввезення товарів	19
ПІДРОЗДІЛ 3. Грошовий обіг і розрахунки.....	20
3.1. Про припинення зобов'язань за зовнішньоекономічними договорами шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог у різних валютах із використанням крос-курсу	20
3.2. Про відповідальність за видачу фіскальних чеків невстановленої форми та змісту	20
3.3. Про незастосування РРО при внесенні депозитів та виплаті вигравів у букмекерській діяльності в мережі «Інтернет».....	20
ПІДРОЗДІЛ 4. Митна справа.....	21
4.1. Про правомірність відмови в поверненні надміру сплачених митних платежів суб'єкту, зареєстрованому на тимчасово окупованій території.....	21
4.2. Про правомірність відмови в митному оформленні товару у зв'язку з його примусовим відчуженням для потреб держави в умовах воєнного стану	21
4.3. Про класифікацію кавомашин як торговельних автоматів або обладнання для приготування напоїв	22
РОЗДІЛ II. СПРАВИ, РОЗГЛЯНУТІ СУДОВОЮ ПАЛАТОЮ З РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ЗАХИСТУ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ.....	23
ПІДРОЗДІЛ 1. Містобудування та архітектурна діяльність	23
1.1. Про обов'язковість погодження детального плану території, що охоплює історичний ареал, та його відповідність генеральному плану населеного пункту	23
1.2. Про неможливість реєстрації декларації про готовність об'єкта до експлуатації за наявності судових заборон щодо забудови земельної ділянки.....	23
ПІДРОЗДІЛ 2. Дозвільна система у сфері господарської діяльності; ліцензування видів господарської діяльності; нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності; реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності; розроблення і застосування національних стандартів, технічних регламентів та процедур оцінки відповідності.....	24
2.1. Про обов'язок попереднього постачальника природного газу компенсувати недотримання мінімальних стандартів якості після припинення договору з побутовим споживачем	24

2.2. Про умови для отримання дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах)	24
ПІДРОЗДІЛ 3. Державне регулювання ринків фінансових послуг	25
3.1. Про самостійне усунення порушення на ринках капіталу	25
ПІДРОЗДІЛ 4. Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (у тому числі прав на земельні ділянки)	25
4.1. Про обов'язок Фонду державного майна України як суб'єкта управління об'єктами державної власності забезпечити державну реєстрацію права власності держави на захисну споруду цивільного захисту	25
ПІДРОЗДІЛ 5. Реалізація державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики	26
5.1. Про процедуру врегулювання заборгованості суб'єктів ринку природного газу ..	26
5.2. Про обов'язок розповсюджувача нехарчової продукції припинити її надання на ринок у разі невідповідності встановленим вимогам законодавства	26
5.3. Про заборону на розміщення засобами зовнішньої реклами знаків для товарів і послуг, під якими здійснюється діяльність організації та проведення азартних ігор, у тому числі у формі спонсорського повідомлення	27
5.4. Про правомірність застосування фінансових санкцій до товарної біржі за оприлюднення інформації щодо біржових торгів не в повному обсязі	27
5.5. Про визначення обсягу спожитої теплової енергії в будівлі, не обладнаній засобом комерційного обліку теплової енергії	28
5.6. Про обов'язок виконувати приписи нормативно-правового акта в період його оскарження до суду	28
ПІДРОЗДІЛ 6. Охорона навколишнього природного середовища	29
6.1. Про пріоритет охорони та використання територій Смарагдової мережі як земель природоохоронного призначення при реалізації державних проєктів	29
ПІДРОЗДІЛ 7. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування	29
7.1. Про врахування розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року, для оформлення довідки про грошове забезпечення військовослужбовця у 2024 році	29
7.2. Про відсутність підстав для звільнення підприємства від обов'язку відшкодування витрат на виплату та доставку пільгових пенсій у зв'язку з припиненням господарської діяльності та форс-мажорними обставинами	30
7.3. Про правонаступництво в разі реорганізації юридичної особи незалежно від завершення державної реєстрації її припинення	30

7.4. Про правомірність прийняття Центральною медико-соціальною експертною комісією рішення заочно в умовах воєнного стану в разі очевидної невідповідності медичної документації критеріям встановлення інвалідності.....	30
7.5. Про індивідуальний характер щомісячної грошової виплати членам сімей загиблих (померлих) громадян із числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною .	31
7.6. Про застосування показника середньої заробітної плати при переведенні з пенсії державного службовця на пенсію за віком на загальних підставах	31
7.7. Про недопустимість перегляду та зменшення раніше призначеної пенсії державного службовця у зв'язку зі зміною порядку визначення складових заробітної плати для її обчислення	32
7.8. Про протиправність застосування додаткових умов, запроваджених законом про Державний бюджет України та підзаконним нормативно-правовим актом, для отримання доплати непрацюючим пенсіонерам, які проживають на територіях радіоактивного забруднення.....	32
7.9. Про протиправність застосування у 2026 році понижуючих коефіцієнтів до суми пенсії, призначеної відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», з метою обмеження її максимального розміру	33
ПІДРОЗДІЛ 8. Соціальний захист.....	33
8.1. Про зміст поняття «безпосередня участь у бойових діях» як умови для визнання особи учасником бойових дій	33
8.2. Про незворотність дії закону в часі при визначенні кола осіб, які мають право на отримання одноразової грошової допомоги у разі загибелі військовослужбовця .	34
8.3. Про порядок визначення розміру одноразової грошової допомоги повнолітній дитині загиблого військовослужбовця	34
8.4. Про умови виплати одноразової грошової допомоги у зв'язку зі смертю військовослужбовця від захворювання	35
ПІДРОЗДІЛ 9. Реалізація державної політики у сфері освіти, науки, культури та спорту	35
9.1. Про відсутність у виконавчих органів місцевого самоврядування повноважень щодо виготовлення облікової документації на об'єкти культурної спадщини.....	35
9.2. Про неефективність оскарження рішення про взяття об'єкта культурної спадщини на державний облік, прийнятого до набрання чинності Законом України «Про охорону культурної спадщини».....	36

РОЗДІЛ III. СПРАВИ, РОЗГЛЯНУТІ СУДОВОЮ ПАЛАТОЮ З РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ ТА РЕФЕРЕНДУМУ, А ТАКОЖ ЗАХИСТУ ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ	36
ПІДРОЗДІЛ 1. Справи, що виникають із відносин публічної служби	36
Глава 1. Прийняття на службу	36
1.1.1. Про пріоритет застосування роботодавцем спеціальних норм закону при прийнятті на службу осіб начальницького складу НАБУ	36
Глава 2. Проходження публічної служби	37
1.2.1. Про зарахування військовослужбовців у розпорядження у випадку, якщо відбулося розформування (реформування) військової частини або скорочення штатних посад	37
1.2.2. Про незастосовність постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» до правовідносин щодо грошового забезпечення військовослужбовців, відряджених до Укравіроху	37
1.2.3. Про порядок призначення надбавки за інтенсивність праці керівнику освіти області	38
1.2.4. Про умови оплати простою працівнику після закінчення відпустки та необхідність підтвердження готовності до роботи	38
1.2.5. Про здійснення дисциплінарного провадження щодо судового експерта після прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру»	39
1.2.6. Про умови для виплати додаткової винагороди військовослужбовцю внаслідок поранення, пов'язаного із захистом Батьківщини	
Глава 3. Справи, щодо звільнення з публічної служби	40
1.3.1. Про відсутність підстав для звільнення з військової служби в разі звільнення від відбування покарання з випробуванням за вироком суду	40
1.3.2. Про спосіб захисту в разі виключення військовослужбовця зі списків особового складу під час тимчасової непрацездатності	40
1.3.3. Про підстави для видачі довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) військовослужбовцю	41
1.3.4. Про умови виплати додаткової винагороди у зв'язку з пораненням військовослужбовця	41

1.3.5. Про відсутність обов'язку Пенсійного фонду України працевлаштовувати працівників Фонду соціального страхування на посади державної служби після реорганізації.....	42
ПІДРОЗДІЛ 2. Справи щодо військового обліку, мобілізаційної підготовки та мобілізації.....	42
2.1. Про правомірність повторного взяття на військовий облік особи, раніше виключеної з нього у зв'язку зі зміною граничного віку перебування в запасі.....	42
ПІДРОЗДІЛ 3. Громадський порядок та безпека, національна безпека та оборона України (зокрема щодо дорожнього руху, транспорту та перевезення пасажирів)	42
3.1. Про підставу для продовження договору на перевезення пасажирів на період дії воєнного стану.....	42
3.2. Про спеціальний дозвіл для перевезення небезпечних вантажів (кислоти соляної)	43
3.3. Про орган, до повноважень якого віднесено вирішення питання щодо надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації.....	43
ПІДРОЗДІЛ 4. Справи щодо реєстрації та обмеження пересування і вільного вибору місця проживання	44
4.1. Про розмежування фактів вилучення паспорта для виїзду за кордон та встановлення його недійсності	44
ПІДРОЗДІЛ 5. Реалізація державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики (здійснення публічних закупівель, державного фінансового контролю).....	44
5.1. Про визначення суб'єкта, на якого поширюється поняття «замовник» у розумінні Закону України «Про публічні закупівлі»	44
5.2. Про судове оскарження акта про неможливість проведення ревізії.....	44
5.3. Про застосовування вартісного критерію під час закупівлі робіт чи послуг та ступеня локалізації виробництва товарів у сфері публічних закупівель.....	45
ПІДРОЗДІЛ 6. Захист політичних (крім виборчих) та громадянських прав	45
6.1. Про право Управління Державної міграційної служби України ініціювати службову перевірку за інформацією адвокатського запиту	45
РОЗДІЛ IV. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПИТАННЯ	47
ПІДРОЗДІЛ 1. Юрисдикція спору.....	47
1.1. Про належність до адміністративної юрисдикції спору щодо оскарження розпорядження НКРЕКП, яким ліцензіата зобов'язано ініціювати розірвання договорів з фізичною особою.....	47

1.2. Про порядок оскарження дій АРМА в процедурі провадження діяльності зі здійснення управління майном	47
1.3. Про віднесення спорів щодо дій уповноваженого органу при підготовці та укладенні тристороннього договору про надання соціальних послуг з догляду на професійній основі до адміністративної юрисдикції.....	47
ПІДРОЗДІЛ 2. Процесуальні строки.....	48
2.1. Про момент, з якого починається обрахунок строку звернення до суду у справах про виплату всіх сум, що належать військовослужбовцю при звільненні	48
2.2. Про строки звернення до суду у справах щодо стягнення середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні	48
2.3. Про строк звернення до суду у справах щодо виплати всіх сум, належних працівникові при звільненні.....	49
ПІДРОЗДІЛ 3. Зупинення і закриття провадження у справі	49
3.1. Про відсутність підстав для зупинення провадження в адміністративній справі до набрання законної сили судовим рішенням у кримінальному провадженні	49
3.2. Про неоскаржуваність рішення адміністративного органу про відмову в зупиненні адміністративного провадження	50
ПІДРОЗДІЛ 4. Позовне провадження	50
4.1. Про немайновий характер позовної вимоги щодо зобов'язання суб'єкта владних повноважень прийняти рішення про призначення одноразової грошової допомоги ..	50
4.2. Про повернення позовної заяви у зв'язку з тотожністю позову, що вже перебуває у провадженні суду.....	51
ПІДРОЗДІЛ 5. Апеляційне оскарження судових рішень	51
5.1. Про перевірку права особи, яка не брала участі у справі, на апеляційне оскарження. 51	
5.2. Про неможливість окремого апеляційного оскарження ухвали суду першої інстанції про повернення без розгляду заяви про передачу справи до іншого суду....	51
5.3. Про недопустимість виходу суду апеляційної інстанції за межі позову та доводів апеляційної скарги	51
ПІДРОЗДІЛ 6. Касаційне оскарження судових рішень.....	52
6.1. Про неможливість касаційного оскарження судових рішень у справах про застосування санкції щодо стягнення активів у дохід держави.....	52
ПІДРОЗДІЛ 7. Судові витрати.....	52
7.1. Про право суду покласти судові витрати на сторону, з вини якої виник спір.....	52

РОЗДІЛ І. СПРАВИ, РОЗГЛЯНУТІ СУДОВОЮ ПАЛАТОЮ З РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ ТА ІНШИХ ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ

ПІДРОЗДІЛ 1. Оподаткування

Глава 1. Міжнародне оподаткування

1.1.1. Про право платника податків на застосування пониженої ставки податку на доходи нерезидентів (2 %) за Конвенцією між Урядом України і Урядом Республіки Кіпр про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи в разі виплати процентів за позикою та про потребу у всебічному дослідженні статусу бенефіціарного власника доходу

Для застосування пониженої ставки податку недостатньо формального підтвердження резидентності нерезидента та наявності договірних підстав для виплати доходу. Суди зобов'язані дослідити сукупність фактичних обставин, зокрема: характер грошових потоків, наявність чи відсутність обов'язку подальшого перерахування доходу, економічну роль нерезидента в структурі групи, його активи, персонал, ризики, а також реальну можливість самостійно визначати економічну долю отриманого доходу. Формальний підхід і ненадання оцінки фінансовій звітності, руху коштів та доводам контрольного органу щодо транзитного характеру доходу є порушенням норм процесуального права.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 06 січня 2026 року у справі № 120/6780/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133126410>

1.1.2. Про правомірність нарахування пені за порушення граничних строків розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності резиденту, до якого застосовані персональні санкції

Пеня за порушення резидентом граничних строків розрахунків за імпортними операціями підлягає нарахуванню відповідно до статті 13 Закону України «Про валюту і валютні операції» незалежно від застосування до такого резидента персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), оскільки сам факт застосування санкцій не є форс-мажорною обставиною, що зупиняє перебіг строків розрахунків та нарахування пені. Відсутність належного підтвердження форс-мажорних обставин у встановленому законом порядку, зокрема сертифіката, виданого уповноваженим органом, а також невжиття платником заходів щодо захисту своїх прав і стягнення заборгованості з нерезидента виключають підстави для звільнення від відповідальності.

Мораторій на нарахування штрафних санкцій і пені, визначений абзацом 11 пункту 52-1 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України, не поширюється на пеню, нараховану за порушення вимог валютного законодавства.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 16 січня 2026 року у справі № 420/17341/22 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133364628>

1.1.3. Про відсутність постійного представництва нерезидента в Україні в разі виплати дивідендів та правомірність застосування пониженої ставки податку на репатріацію

Постійне представництво – це постійне місце діяльності, через яке повністю або частково здійснюється підприємницька діяльність нерезидента (пункти 1–2 статті 5 Конвенції між Урядом України і Урядом Республіки Кіпр про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи). Таке місце не виникає, якщо діяльність має лише підготовчий або допоміжний характер (пункт 4 статті 5 Конвенції).

Діяльність представників нерезидента (за довіреністю чи іншим способом) не утворює постійного представництва, якщо: вона не є тотожною основній (статутній) діяльності нерезидента; не має систематичного, істотного та значущого характеру в загальній діяльності нерезидента; не спрямована на одержання доходу від провадження господарської діяльності в Україні; обмежується реалізацією корпоративних прав (участь у загальних зборах учасників, підписання протоколів, прийняття рішень про розподіл прибутку та виплату дивідендів). Такі дії є формою інвестиційної діяльності власника корпоративних прав і мають підготовчий та допоміжний характер.

Формальне підписання одного договору (наприклад, купівлі-продажу частки у статутному капіталі) за довіреністю саме по собі не доводить постійне представництво, якщо не доведено широких повноважень представника (самостійне визначення умов, проведення переговорів тощо), систематичності та економічної значущості таких дій. Обов'язок доказування наявності постійного представництва та зв'язку холдингу з ним покладається на контрольний орган (частина друга статті 77 Кодексу адміністративного судочинства України). Висновки про постійне представництво не можуть ґрунтуватися на припущеннях чи формальних ознаках.

У разі відсутності постійного представництва правомірним є застосування пониженої ставки податку на репатріацію дивідендів (5 %) відповідно до підпункту «а» пункту 2 статті 10 Конвенції між Україною та Кіпром.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 26 січня 2026 року у справі № 120/693/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133610157>

1.1.4. Про правомірність донарахування ввізного мита та ПДВ у зв'язку з непідтвердженням преференційного походження товару з ЄС на підставі відповіді уповноваженого органу країни-експортера

Податкові повідомлення-рішення про донарахування ввізного мита та ПДВ за повними (непреференційними) ставками є правомірними, якщо уповноважений орган країни-експортера за результатами перевірки не підтвердив преференційне походження товару. Відповідь іноземного органу, у якій зазначено, що експортер не надав достатніх доказів преференційного походження, є належною та достатньою підставою для відмови в застосуванні преференції, навіть якщо імпортер подав декларації-інвойси з повідомленням про походження та на товарі наявне маркування «Manufactured in EU». Технічна помилка в акті перевірки (зокрема неправильне зазначення номерів митних декларацій) не впливає на сутність установлених порушень і сама собою не є підставою для визнання такого акта недостовірним чи незаконним.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 11 лютого 2026 року у справі № 380/25552/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134001182>

1.1.5. Про застосування понижених ставок оподаткування доходів нерезидентів під час виплати процентів і дивідендів у разі відсутності постійного представництва в Україні

Без доведення факту наявності постійного представництва нерезидента в Україні податковий агент має право застосувати понижену ставку або звільнення від оподаткування згідно з нормами міжнародних договорів.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 05 березня 2026 року у справі № 320/49198/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134635283>

1.1.6. Про правомірність врахування витрат на придбання інвестиційного активу в разі припинення зобов'язання шляхом поєднання боржника і кредитора у випадку ліквідації іноземної компанії

Положення пункту 14 підрозділу 1 розділу XX та підпункту 3 пункту 170.13-1 статті 170 Податкового кодексу України встановлюють спеціальний режим звільнення від оподаткування ПДФО доходів, отриманих фізичною особою внаслідок ліквідації іноземної юридичної особи, за умови дотримання встановлених законом вимог щодо строків ліквідації, декларування доходу та документального підтвердження права на отримання відповідного майна.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 07 травня 2026 року у справі № 320/27070/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136334539>

1.1.7. Про правомірність визнання реальними господарських операцій з компаніями-нерезидентами для цілей оподаткування податком на прибуток та ПДВ

Висновки контролюючого органу про нереальність господарських операцій платника з контрагентами-нерезидентами не можуть ґрунтуватися лише на відомостях із неофіційних інтернет-ресурсів щодо статусу таких компаній. У разі наявності належно оформлених первинних документів, підтвердження реєстрації нерезидентів, здійснення ними господарської діяльності та проведення розрахунків через банківські установи податковий орган зобов'язаний довести нереальність господарських операцій належними та допустимими доказами. Припущення та неперевірена інформація з мережі Інтернет не можуть бути підставою для донарахування податкових зобов'язань і застосування штрафних санкцій.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 02 червня 2026 року у справі № 420/21469/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137166788>

Глава 2. Оподаткування господарських операцій

1.2.1. Про відсутність обов'язку формувати дохід та податкові зобов'язання в разі використання товарів у стимулюючих акціях «Подарунок за покупку»

Використання таких товарів, як-от какао, кава, снеки, посуд, бульйонні кубики тощо, у межах стимулюючих рекламних акцій «Подарунок за покупку», не є самостійною реалізацією та не формує доходу для цілей податку на прибуток, і не породжує податкових зобов'язань з ПДВ. Подарунок належить до собівартості рекламної продукції та кінцевої ціни основного товару, іншими словами, він не є окремим об'єктом продажу.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 03 лютого 2026 року у справі № 160/29144/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133764528>

1.2.2. Про додаткове благо під час продажу нерухомості та корпоративних прав за ціною інвестиційних договорів

Різниця між ціною, зафіксованою в інвестиційних договорах на етапі будівництва, та оціночною (ринковою) вартістю об'єктів станом на момент переходу права власності, а також різниця між номінальною вартістю частки в статутному капіталі та ціною її відчуження, не є доходом у вигляді додаткового блага (вторинний підпункт «е» первинного підпункту 164.2.17 пункту 164.2 статті 164 Податкового кодексу України). Для кваліфікації додаткового блага податковий орган зобов'язаний довести надання саме індивідуальної (персоніфікованої) знижки

від звичайної ціни. Сам факт продажу за ціною нижчою за оціночну вартість, у межах інвестиційної моделі фінансування будівництва або під час переходу корпоративних прав з обов'язком внесення несплаченої частини вкладу, без доведення такої знижки не створює об'єкта оподаткування ПДФО та військовим збором.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 24 лютого 2026 року у справі № 320/46182/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134367647>

Глава 3. Адміністрування податку на додану вартість

1.3.1. Про відсутність об'єкта оподаткування ПДВ під час реорганізації шляхом виділу за наявності ділової мети та економічного ефекту

Операції з передачі майна за розподільчим балансом під час реорганізації шляхом виділу не є постачанням товарів у тлумаченні Податкового кодексу України та не підлягають оподаткуванню ПДВ, якщо реорганізація має розумну економічну причину (ділову мету), спрямовану на отримання економічного ефекту (покращення ліквідності, платоспроможності, фінансових показників). Обов'язок доказування відсутності ділової мети та використання активів поза господарською діяльністю покладено на контрольний орган. Формальні ознаки (неподання звітності новоствореним підприємством, зміна власника тощо) самі по собі не спростовують реальність реорганізації без належних доказів фіктивності.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 22 січня 2026 року у справі № 280/10715/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133539407>

1.3.2. Про правомірність застосування пільги зі сплати ввізного мита та ПДВ під час імпорту засобів індивідуального захисту в умовах час дії карантину COVID-19

Звільнення від сплати ввізного мита та ПДВ під час імпорту нітрилових і латексних рукавичок, віднесених до переліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2020 року № 224, застосовується в разі наявності повідомлення Державної служби з питань праці про введення в обіг засобів індивідуального захисту (навіть якщо не виконано вимоги технічних регламентів). Таке повідомлення є самостійною та достатньою підставою для пільги. Не потрібні додаткові докази (маркування як медичних, сертифікати відповідності чи подальше використання лише в медичних цілях). Відсутність таких доказів чи реалізація товару як господарчого не спростовує права на пільгу, якщо товар відповідає переліку згідно з назвою та кодом УКТ ЗЕД.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 06 лютого 2026 року у справі № 560/16306/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133891922>

1.3.3. Про правомірність формування податкового кредиту з ПДВ за послугами з відшкодування вартості електроенергії в межах договору оренди нежитлових приміщень

Орендар, який відшкодовує орендодавцю вартість спожитої електроенергії відповідно до умов договору оренди приміщення та на підставі даних приладів обліку, має право на формування податкового кредиту з ПДВ за наявності належним чином оформлених первинних документів, що підтверджують реальність господарської операції.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 11 червня 2026 року у справі № 420/15749/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137324379>

Глава 4. Реєстрація податкових накладних і розрахунків коригування

1.4.1. Про правомірність відмови податкового органу в реєстрації накладних після їх зупинення з підстав ризиковості платника попри подання платником пояснень і первинних документів

Загальними вимогами, які висуваються до актів індивідуальної дії є його обґрунтованість та вмотивованість, тобто наведення податковим органом конкретних підстав його прийняття (фактичних і юридичних), а також переконливих і зрозумілих мотивів його прийняття. Квитанція про зупинення реєстрації податкових накладних повинна містити перелік документів, які потрібно було подати для ухвалення рішення про її реєстрацію.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 29 січня 2026 року у справі № 160/29956/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133682072>

1.4.2. Про відмову в реєстрації податкових накладних у зв'язку з ненаданням витребуваних додаткових документів

Ненадання (або часткове надання) платником додаткових пояснень і документів, прямо витребуваних податковим органом у повідомленні після зупинення реєстрації накладної, є самостійною та достатньою підставою для відмови в реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних без дослідження реальності господарських операцій, за умови належного інформування платника та чіткої конкретизації вимог.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 03 березня 2026 року у справі № 580/8808/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134560931>

Глава 5. Податковий борг

1.5.1. Про звільнення від оподаткування суми прощеного (анульованого) основного боргу за іпотечним кредитом в іноземній валюті

Сума прощеного (анульованого) кредитором основного боргу (тіла кредиту) за іпотечним кредитом в іноземній валюті, що був отриманий фізичною особою на придбання єдиного житла та забезпечений іпотекою цього житла, не належить до загального оподатковуваного доходу платника податку та не підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб і військовим збором незалежно від дати прощення такого боргу. Відсутність спеціального закону про реструктуризацію станом на момент прощення не позбавляє права на звільнення, оскільки законодавчу прогалину не можна тлумачити на шкоду платникові. Ризик бездіяльності держави покладено на державу, а не на платника податків.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 04 березня 2026 року у справі № 320/41763/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134699210>

1.5.2. Про стягнення податковим органом простроченої заборгованості суб'єкта господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії

Стягнення простроченої заборгованості здійснюється в межах процедури, інтегрованої до механізму погашення податкового боргу, і є можливим лише за умови дотримання обов'язкової передумови – направлення податкової вимоги та спливу 30-денного строку, встановленого статтею 95 Податкового кодексу України. Відсутність спеціального порядку надсилання податкової вимоги щодо цього виду заборгованості створює правову колізію, однак не усуває вимоги дотримання загальної процедури, ураховуючи обов'язок податкових органів діяти лише у спосіб, визначений законом.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 15 квітня 2026 року у справі № 340/7622/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135793962>

Глава 6. Оподаткування платою за землю

1.6.1. Про звільнення від сплати орендної плати за землю на територіях, де велися бойові дії, у разі відсутності переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України

Відсутність станом на момент подання уточнюючої декларації переліку територій, безпосередньо затвердженого Кабінетом Міністрів України, не є підставою

для відмови платників в застосуванні пільги, визначеної підпунктом 69.14 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України. Наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій від 22 грудня 2022 року № 309 є належною правовою підставою для звільнення від сплати орендної плати. Крім того, органи місцевого самоврядування мають право самостійно встановлювати нульову ставку орендної плати.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 21 травня 2026 року у справі № 320/18031/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136717692>

1.6.2. Про диференціацію ставок орендної плати за умови її належного обґрунтування

Установлення органом місцевого самоврядування підвищеної ставки орендної плати (11 %) для земельних ділянок з цільовим призначенням 03.03 («для будівництва та обслуговування будівель закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги») порівняно з іншими видами земель громадської забудови (3 %) не є дискримінаційним та антиконкурентним заходом, якщо таке рішення прийнято в межах наданих повноважень, з легітимною метою та має достатнє обґрунтування. Судовий контроль у таких спрах обмежується перевіркою дотримання принципів законності, недискримінації, пропорційності та відсутності свавілля, без підміни собою податкової політики територіальної громади. Сам по собі факт диференціації ставок орендної плати для різних категорій земельних ділянок не вказує на дискримінацію чи порушення законодавства про захист економічної конкуренції без установлення відповідних порушень компетентним органом.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 09 червня 2026 року у справі № 280/5566/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137277091>

Глава 7. Ліцензування та державне регулювання обігу підакцизних товарів

1.7.1. Про правові наслідки порушення вимог законодавства щодо ліцензування та обігу підакцизних товарів

Відмова у видачі ліцензії на право роздрібної торгівлі паливом є правомірною, якщо суб'єкт господарювання не подав повний пакет документів, зокрема документи, що підтверджують право користування земельною ділянкою, а також про прийняття в експлуатацію всіх об'єктів, розміщених у місці роздрібної торгівлі паливом (резервуарів, паливороздавальних колонок тощо). Факт того, що операторна

(кіоск) є тимчасовою спорудою і не підлягає введенню в експлуатацію, не звільняє ліцензіата від обов'язку підтвердити введення в експлуатацію іншого технологічного обладнання АЗС, яке потрібне для ведення діяльності та є об'єктом підвищеної небезпеки.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 04 лютого 2026 року у справі № 560/656/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133860457>

1.7.2. Про правомірність застосування фінансових санкцій за виробництво та обіг етилового спирту

Виробництво та реалізація продукції «Етанол як складник бензину» є діяльністю, пов'язаною з обігом підакцизних товарів, якщо така продукція за своїми характеристиками відповідає товарній групі 2207 УКТ ЗЕД. Визначальним є правильна класифікація товару відповідно до Основних правил інтерпретації УКТ ЗЕД. Для здійснення такої діяльності суб'єкт господарювання зобов'язаний дотримуватися вимог законодавства щодо ліцензування та реєстрації платником акцизного податку.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 09 червня 2026 року у справі № 320/2387/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137400628>

Глава 8. Фінансова відповідальність

1.8.1. Про donapaxування податкових зобов'язань і штрафів сільськогосподарському підприємству

У податкових спорах тягар доведення правомірності здійснених donapaxувань покладено на контрольний орган згідно зі статтею 77 Кодексу адміністративного судочинства України. Формальні розбіжності, припущення чи покликання на недостатність документів без доведення відсутності реальної господарської діяльності не є достатньою підставою для donapaxувань. Суд оцінює сукупність доказів та економічний зміст операцій, а не окремі формальні недоліки.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 10 березня 2026 року у справі № 140/4934/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134699565>

1.8.2. Про незастосування PPO під час продажу товарів через інтернет-магазин на умовах повної післяплати з оплатою через небанківську фінансову установу

У разі реалізації товарів через інтернет-магазин на умовах повної післяплати, коли продавець не приймає кошти безпосередньо від покупця, а отримує їх лише

в безготівковій формі від небанківської фінансової установи (платіжного посередника), такі операції не є розрахунковими в розумінні Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг». Неправомірним є застосування штрафних санкцій за незастосування РРО у випадку відсутності прямого регулювання та доказів приховування доходів.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 03 червня 2026 року у справі № 520/27700/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137125453>

ПІДРОЗДІЛ 2. Валютне регулювання і валютний контроль

2.1. Про умови зарахування зустрічних однорідних вимог для припинення зобов'язань за імпортом зовнішньоекономічним контрактом та звільнення від пені за порушення граничних строків розрахунків

Зарахування зустрічних вимог не є безумовною підставою для звільнення резидента від відповідальності за порушення граничних строків розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Припинення зобов'язання за імпортом зовнішньоекономічним контрактом шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог допускається лише за сукупності таких умов: вимоги мають бути зустрічними (кредитор за одним зобов'язанням є боржником за іншим), однорідними за правовою природою та матеріальним змістом (зокрема передбачати виконання в одній валюті), а строк їх виконання має настати. Зміна характеру зобов'язання з поставки товару на грошове зобов'язання шляхом відступлення права вимоги та зарахування з іншим резидентом сама по собі не усуває підстав для нарахування пені, якщо зазначені умови не дотримано та не підтверджено фактичне виконання зобов'язання – надходження товару на митну територію України або повернення грошових коштів. Відсутність первинних документів, що підтверджують виконання контракту, та облік дебіторської заборгованості виключають підстави для звільнення від відповідальності згідно з частиною п'ятою статті 13 Закону України «Про валюту і валютні операції».

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 20 січня 2026 року у справі № 320/8245/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133439040>

2.2. Про звільнення від пені за порушення строків імпорних розрахунків у зв'язку з заборотою ввезення товарів

Пункт 13 статті 16 Закону України «Про валюту і валютні операції» є спеціальною нормою, яка звільняє резидентів – суб'єктів господарювання від нарахування пені за порушення граничних строків розрахунків за імпортними операціями,

якщо такі операції не могли бути завершені внаслідок дії постанови Кабінету Міністрів України від 09 квітня 2022 року № 426 «Про застосування заборони ввезення товарів з Російської Федерації». У такому випадку пеня, визначена частиною п'ятою статті 13 Закону України «Про валюту і валютні операції», не застосовується незалежно від умов зовнішньоекономічних контрактів, наявності чи відсутності можливості повернення авансових платежів, а також незалежно від доведеності форс-мажору на підставі частини шостої статті 13 цього Закону.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 05 травня 2026 року у справі № 600/2075/25-а можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136262654>

ПІДРОЗДІЛ 3. Грошовий обіг і розрахунки

3.1. Про припинення зобов'язань за зовнішньоекономічними договорами шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог у різних валютах із використанням крос-курсу

Зарахування зустрічних вимог у різних іноземних валютах за допомогою крос-курсу є правомірним і припиняє зобов'язання за зовнішньоекономічними договорами.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 10 березня 2026 року у справі № 320/17799/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134699609>

3.2. Про відповідальність за видачу фіскальних чеків невстановленої форми та змісту

Відсутність в фіскальних чеках обов'язкових реквізитів позбавляє такі документи статусу розрахункових. Проведення розрахункових операцій з видачею покупцям чеків невстановленої форми та змісту прирівнюється до невидачі розрахункового документа встановленої форми і є підставою для застосування фінансових санкцій згідно з пунктом 1 статті 17 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг».

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 09 квітня 2026 року у справі № 380/20009/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135567403>

3.3. Про незастосування РРО при внесенні депозитів та виплаті виграшів у букмекерській діяльності в мережі «Інтернет»

Операції з внесення гравцями депозитів (обмін грошових коштів на електронні грошові замітники) та виплати виграшів у букмекерській діяльності через мережу Інтернет не є продажем товару чи наданням послуги в розумінні Закону України

«Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг». Такі розрахунки здійснюються лише в безготівковій формі через сервіси переказу коштів, тому підпадають під пільгу і не вимагають застосування РРО / ПРРО.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 19 травня 2026 року у справі № 320/11360/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136683313>

ПІДРОЗДІЛ 4. Митна справа

4.1. Про правомірність відмови в поверненні надміру сплачених митних платежів суб'єкту, зареєстрованому на тимчасово окупованій території

Положення статті 13 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» щодо обмеження господарської діяльності суб'єктів, зареєстрованих на тимчасово окупованій території, не застосовуються автоматично до територій, визнаних такими в умовах воєнного стану, без окремого рішення Кабінету Міністрів України про поширення дії цих обмежень. Віднесення населеного пункту до переліку Мінреінтеграції без відповідного рішення Кабінету Міністрів України саме по собі не є достатньою підставою для відмови у поверненні надміру сплачених митних платежів.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 01 квітня 2026 року у справі № 280/5808/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135416584>

4.2. Про правомірність відмови в митному оформленні товару у зв'язку з його примусовим відчуженням для потреб держави в умовах воєнного стану

Примусове відчуження майна для потреб держави в умовах воєнного стану, здійснене відповідно до Закону України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану», є самостійною і достатньою правовою підставою для відмови митним органом у митному оформленні (випуску у вільний обіг) такого товару. Право державної власності на примусово відчужене майно виникає з моменту підписання акта про примусове відчуження. Законодавство не встановлює повернення примусово відчуженого майна під митний контроль з метою його подальшого митного оформлення на користь попереднього власника до скасування правового режиму воєнного стану. Належним способом захисту інтересів колишнього власника є звернення після скасування воєнного стану за повною компенсацією вартості майна.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 07 квітня 2026 року у справі № 160/1242/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135611741>

4.3. Про класифікацію кавомашин як торговельних автоматів або обладнання для приготування напоїв

Класифікація товарів згідно з УКТ ЗЕД здійснюється за їх фактичними характеристиками, комплектацією та основною функцією у стані, в якому товар подається до митного оформлення, а не за потенційними можливостями подальшого дообладнання. Кавомашина, яка не оснащена пристроями для приймання оплати (монетоприймачами, банкнотоприймачами, терміналами для безготівкових розрахунків тощо) і видає напій після простого вибору користувачем та натискання кнопки, підлягає класифікації у товарній позиції 8419 УКТ ЗЕД як обладнання для приготування гарячих напоїв. Наявність технічної можливості підключення платіжних модулів, роз'ємів або адаптерів не є достатньою підставою для її класифікації як торговельного автомата (товарна позиція 8476 УКТ ЗЕД).

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 21 травня 2026 року у справі № 160/10913/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136760602>

РОЗДІЛ II. СПРАВИ, РОЗГЛЯНУТІ СУДОВОЮ ПАЛАТОЮ З РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ЗАХИСТУ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ

ПІДРОЗДІЛ 1. Містобудування та архітектурна діяльність

1.1. Про обов'язковість погодження детального плану території, що охоплює історичний ареал, та його відповідність генеральному плану населеного пункту

Детальний план території, який охоплює землі історичного ареалу населеного пункту, належить до актів містобудівної документації, які передбачають містобудівні перетворення у розумінні статті 32 Закону України від 08 червня 2000 року № 1805-III «Про охорону культурної спадщини», а тому потребує обов'язкового погодження з відповідним органом охорони культурної спадщини до його затвердження органом місцевого самоврядування, а також його положення повинні узгоджуватися з генеральним планом населеного пункту, деталізувати положення останнього та не суперечити йому

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 17 лютого 2026 року у справі № 380/873/22 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134182339>

1.2. Про неможливість реєстрації декларації про готовність об'єкта до експлуатації за наявності судових заборон щодо забудови земельної ділянки

Наявність встановлених ухвалою суду про забезпечення позову арешту земельної ділянки та заборони на вчинення дій, пов'язаних із її забудовою, унеможливорює прийняття та реєстрацію декларації про готовність об'єкта до експлуатації. Це зумовлено тим, що така реєстрація є завершальним етапом будівництва та передумовою для подальшої державної реєстрації права власності на новостворений об'єкт нерухомості. Отже, вчинення відповідних реєстраційних дій за наявності зазначених обмежень суперечило б встановленим судом заборонам. Дії суб'єкта владних повноважень щодо реєстрації такої декларації за цих умов свідчили б про ігнорування обов'язкового до виконання судового рішення, що є неприпустимим в силу положень Конституції та законів України

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 16 квітня 2026 року у справі № 240/21336/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135793908>

ПІДРОЗДІЛ 2. Дозвільна система у сфері господарської діяльності; ліцензування видів господарської діяльності; нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності; реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності; розроблення і застосування національних стандартів, технічних регламентів та процедур оцінки відповідності

2.1. Про обов'язок попереднього постачальника природного газу компенсувати недотримання мінімальних стандартів якості після припинення договору з побутовим споживачем

Мінімальні стандарти та вимоги до якості обслуговування споживачів та постачання природного газу, затверджені постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 21 вересня 2017 року № 1156, є обов'язковими для всіх суб'єктів господарювання, які мають чинну ліцензію на постачання природного газу, незалежно від того, чи здійснюють вони фактичне постачання природного газу споживачам на момент виникнення спору. При цьому статус суб'єкта господарювання як «попереднього постачальника» природного газу, з яким у побутового споживача припинені договірні відносини, не звільняє такого суб'єкта від обов'язку дотримання Мінімальних стандартів № 1156, зокрема щодо: повернення переплати вартості природного газу; дотримання встановленого строку такого повернення; надання компенсації споживачеві у разі недотримання мінімальних стандартів якості

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 17 березня 2026 року у справі №460/26732/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134909350>

2.2. Про умови для отримання дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах)

Можливість використання водних біоресурсів без обов'язкового отримання в установленому Земельним кодексом України порядку в користування на умовах оренди рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), у тому числі і земель водного фонду (зокрема і під цими об'єктами), де здійснюється використання цих водних біоресурсів, чинним законодавством не передбачена. Використання земель водного фонду державної та комунальної власності може здійснюватися фізичними та юридичними особами на умовах оренди, постійного або тимчасового користування. При цьому, у разі перебування земель водного фонду у власності або постійному користуванні відповідних суб'єктів, у тимчасове користування такі об'єкти надаються за погодженням з постійними землекористувачами або за згодою власників

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 17 березня 2026 року у справі №120/14522/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134945311>

ПІДРОЗДІЛ 3. Державне регулювання ринків фінансових послуг

3.1. Про самостійне усунення порушення на ринках капіталу

Усунення депозитарною установою порушення на ринках капіталу та організованих товарних ринках і його наслідків є самостійним усуненням порушення у розумінні пункту 2 розділу III Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства на ринку капіталу та застосування санкцій або інших заходів впливу, затверджених рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 28 липня 2020 року № 405 лише тоді, коли суб'єкт первинного фінансового моніторингу виправляє порушення добровільно, з власної ініціативи, до застосування до нього санкції або іншого заходу впливу. Усунення порушення, здійснене у відповідь на запити органу, що здійснює державне регулювання та нагляд, після виявлення ним порушення, не є самостійним усуненням у розумінні пункту 2 розділу III Правил № 405 і не утворює передбаченої цією нормою підстави для відмови у порушенні справи або для закриття порушеної справи.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 11 червня 2026 року у справі №320/45288/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137361977>

ПІДРОЗДІЛ 4. Державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (у тому числі прав на земельні ділянки)

4.1. Про обов'язок Фонду державного майна України як суб'єкта управління об'єктами державної власності забезпечити державну реєстрацію права власності держави на захисну споруду цивільного захисту

Фонд державного майна України як суб'єкт управління об'єктами державної власності, на який покладено реалізацію правомочностей держави як власника об'єктів державної власності, є органом державної влади, уповноваженим забезпечити державну реєстрацію права державної власності на захисну споруду цивільного захисту як самостійний об'єкт нерухомого майна, який не підлягає приватизації. Ухилення Фонду від виконання обов'язку щодо належного оформлення права власності держави на спірну захисну споруду призводить до збереження стану правової невизначеності стосовно належності цього об'єкта нерухомого майна, що створює ризики його протиправного використання, знищення, пошкодження. Крім того, така бездіяльність обмежує можливість держави в повному обсязі реалізовувати свої функції в сфері цивільного захисту, зокрема щодо забезпечення належного утримання, використання за цільовим призначенням та контролю за станом спірної захисної споруди як об'єкта, який має

критичне значення для забезпечення обороноздатності держави та захисту життя і здоров'я населення від наслідків, аварій, катастроф.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 08 червня 2026 року у справі №420/11322/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137215469>

ПІДРОЗДІЛ 5. Реалізація державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики

5.1. Про процедуру врегулювання заборгованості суб'єктів ринку природного газу

Включення підприємства (суб'єкта ринку природного газу) до реєстру підприємств, які беруть участь у визначеній Законом України від 14 липня 2021 року № 1639-IX «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу» процедурі врегулювання заборгованості суб'єктів ринку природного газу, не значить, що таке підприємство може не дотримуватись визначених договором транспортування природного газу строків та умов розрахунків за надані послуги і що уся його заборгованість підлягає врегулюванню за передбаченою цим Законом процедурою. Врегулюванню за цим Законом підлягають лише суми заборгованості перед особами, що здійснювали функції оператора газотранспортної системи і лише по 28 лютого 2022 року включно

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 12 січня 2026 року у справі № 560/16428/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133262457>

5.2. Про обов'язок розповсюджувача нехарчової продукції припинити її надання на ринок у разі невідповідності встановленим вимогам законодавства

Розповсюджувач не несе відповідальності за розробку технічної документації або внесення змін до інструкцій та декларацій про відповідність, проте зобов'язаний забезпечити, щоб продукція, яку він надає на ринку, відповідала встановленим вимогам та супроводжувалася належною документацією. Відсутність у розповсюджувача повноважень вносити зміни до технічної документації виробника, не звільняє його від обов'язку припинити надання на ринку продукції, яка не супроводжується належною документацією або містить формальні невідповідності встановленим вимогам. У разі виявлення органом ринкового нагляду невідповідності продукції розповсюджувач зобов'язаний припинити її реалізацію до повного усунення встановлених порушень. Крім цього, звернення розповсюджувача до виробників чи імпортерів з метою усунення виявлених невідповідностей не замінює собою

виконання обов'язку, встановленого пунктом 5 частини першої статті 9 Закону України від 02 грудня 2010 року № 2736-VI «Про загальну безпечність нехарчової продукції», - припинити надання на ринку продукції, яка не відповідає вимогам законодавства

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 10 лютого 2026 року у справі № 440/3822/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133960958>

5.3. Про заборону на розміщення засобами зовнішньої реклами знаків для товарів і послуг, під якими здійснюється діяльність організації та проведення азартних ігор, у тому числі у формі спонсорського повідомлення

Поширення інформації про спонсора, у тому числі шляхом розміщення його знаків для товарів і послуг, за своїми ознаками охоплюється поняттям реклами (непрямої реклами) у розумінні Закону України від 03 липня 1996 року № 270/96-ВР «Про рекламу», незалежно від того, чи має таке повідомлення самостійний рекламний характер або є складовою іншого інформаційного продукту. Вирішальним для кваліфікації інформації як реклами є її зміст, спосіб подання та об'єктивна здатність формувати або підтримувати інтерес споживачів до відповідного суб'єкта господарювання, товару чи знаків для товарів і послуг. Частина перша статті 22-1 вказаного Закону встановлює пряму заборону реклами азартних ігор, а також торговельних марок та інших об'єктів права інтелектуальної власності, під якими провадиться діяльність з організації та проведення азартних ігор, засобами зовнішньої реклами, незалежно від того, чи є така реклама прямою або непрямою. Тому розміщення засобами зовнішньої реклами знаків для товарів і послуг, під якими здійснюється діяльність з організації та проведення азартних ігор, у тому числі у формі спонсорського повідомлення, підпадає під таку заборону

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 11 лютого 2026 року у справі №320/33758/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134000698>

5.4. Про правомірність застосування фінансових санкцій до товарної біржі за оприлюднення інформації щодо біржових торгів не в повному обсязі

Положення статей 7, 11, 13 Закону України 10 грудня 1991 року № 1956-XII «Про товарні біржі» та статті 131 Закону України 23 лютого 2006 року № 3480-IV «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» закріплюють за професійними учасниками організованих товарних ринків - товарними біржами обов'язок розкривати інформацію про себе та свою діяльність щодо біржових торгів, зокрема шляхом розміщення (оприлюднення) її на своєму вебсайті, в обсязі та в порядку,

встановленими законом, який забороняє опубліковувати неповну чи недостовірну інформацію і передбачає за це відповідальність у вигляді застосування фінансових санкцій

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 29 квітня 2026 року у справі № 640/16800/22 можна ознайомитися за посиланням: <https://revestr.court.gov.ua/Review/136093761>

5.5. Про визначення обсягу спожитої теплової енергії в будівлі, не обладнаній засобом комерційного обліку теплової енергії

У разі відсутності у будівлі (будинку) засобу комерційного обліку теплової енергії визначення обсягу спожитої у такій будівлі (будинку) теплової енергії на опалення житлових та нежитлових приміщень здійснюється у порядку, передбаченому пунктом 1 частини другої статті 9 Закону України від 22 червня 2017 року № 2119-VIII «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» та підпунктом третім пункту 1 розділу III Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 22 листопада 2018 року № 315, – за нормою споживання теплової енергії у будівлі (будинку), встановленою органом місцевого самоврядування, із щомісячним коригуванням виконавцем послуги з постачання теплової енергії за фактичною кількістю годин постачання теплової енергії та фактичною середньомісячною температурою зовнішнього повітря відповідно до формул 10 і 11 розділу III Методики № 315

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 13 травня 2026 року у справі № 620/3668/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://revestr.court.gov.ua/Review/136523748>

5.6. Про обов'язок виконувати приписи нормативно-правового акта в період його оскарження до суду

Право особи оскаржити нормативно-правовий акт шляхом звернення до адміністративного суду, передбачене частиною третьою статті 264 КАС України, не означає звільнення такої особи від обов'язку виконувати приписи цього акта в період його чинності. Сам факт подання позову про визнання нормативно-правового акта нечинним не зупиняє його чинності та не звільняє учасників відповідних правовідносин від виконання його приписів до моменту втрати ним чинності у порядку, передбаченому частиною другою статті 265 КАС України

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 20 травня 2026 року у справі № 380/4648/25 можна ознайомитися за посиланням: <http://revestr.court.gov.ua/Review/136683463>

ПІДРОЗДІЛ 6. Охорона навколишнього природного середовища

6.1. Про пріоритет охорони та використання територій Смарагдової мережі як земель природоохоронного призначення при реалізації державних проєктів

Території Смарагдової мережі, створені з метою забезпечення збереження природних оселищ, видів дикої флори та фауни відповідно до Бернської конвенції, за своїм правовим статусом в силу приписів статті 7 Закону України від 16 червня 1992 року № 2456-XII «Про природно-заповідний фонд України» та статті 46 Земельного Кодексу України належать до земель іншого природоохоронного призначення, на які поширюється спеціальний режим охорони та використання, у зв'язку з чим включення певної території до Смарагдової мережі обумовлює необхідність забезпечення збереження природних оселищ, видів дикої флори і фауни, які перебувають під загрозою зникнення та, відповідно, запровадження відповідних заходів екологічного контролю та обмежень у господарській діяльності. Навіть у межах спеціальної процедури, визначеної для забезпечення реалізації проєкту Національного військового меморіального кладовища, закон (Земельний кодекс України) зберігає безумовний пріоритет охорони природно-заповідних територій та земель іншого природоохоронного призначення, що відповідає актам міжнародного права, які ратифіковані Україною, та конституційним принципам охорони довкілля та раціонального використання земельних ресурсів

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 29 січня 2026 року у справі № 320/25649/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133682018>.

ПІДРОЗДІЛ 7. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування

7.1. Про врахування розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року, для оформлення довідки про грошове забезпечення військовослужбовця у 2024 році

Для оформлення та направлення до пенсійного органу довідки про розмір грошового забезпечення, що враховується для перерахунку пенсії військовослужбовця, визначеного станом на 01 січня 2024 року, підлягає застосуванню пункт 4 постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 року № 704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» в первісній редакції, яка передбачала використання прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 01 січня календарного року

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 17 лютого 2026 року у справі №520/5814/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134182077>

7.2. Про відсутність підстав для звільнення підприємства від обов'язку відшкодування витрат на виплату та доставку пільгових пенсій у зв'язку з припиненням господарської діяльності та форс-мажорними обставинами

Відсутність фактичної господарської діяльності підприємства не може розцінюватися як підстава для звільнення від обов'язку з відшкодування витрат на виплату та доставку пільгових пенсій, а тому не може розцінюватися як підстава для звільнення від відповідного обов'язку. Знаходження підприємства на окупованій території або підтвердження форс-мажору Торгово-промисловою палатою України не змінює його обов'язок щодо відшкодування фактичних витрат, поки ці зобов'язання не припинені або не скасовані окремими нормативними актами чи судовим рішенням

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 24 лютого 2026 року у справі № 420/156/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134367649>

7.3. Про правонаступництво в разі реорганізації юридичної особи незалежно від завершення державної реєстрації її припинення

Відсутність запису у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань про припинення юридичної особи, що реорганізується, сама по собі не свідчить про відсутність правонаступництва та не є самостійною підставою для звільнення правонаступника від виконання обов'язків, у тому числі публічно-правового характеру. За наявності передавального акта, яким передано всі активи та пасиви юридичної особи, що припиняється, а також з огляду на встановлений факт припинення нею господарської діяльності та відсутності у неї можливості самостійно виконувати майнові зобов'язання, обов'язок щодо їх виконання переходить до правонаступника незалежно від завершення державної реєстрації припинення

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 9 березня 2026 року у справі № 520/35281/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134661774>

7.4. Про правомірність прийняття Центральною медико-соціальною експертною комісією рішення заочно в умовах воєнного стану в разі очевидної невідповідності медичної документації критеріям встановлення інвалідності

У період дії воєнного стану Центральна медико-соціальна експертна комісія Міністерства охорони здоров'я України Державної установи «Український державний науково-дослідний інститут медико-соціальних проблем інвалідності Міністерства охорони здоров'я України» наділена повноваженням приймати

рішення за результатами перевірки обґрунтованості рішень медико-соціальної експертної комісії (МСЕК) заочно, якщо виявлена невідповідність медичної документації критеріям інвалідності є очевидною і не потребує повторного клінічного підтвердження. В умовах воєнного стану та з урахуванням постанови Кабінету Міністрів України від 08 березня 2022 року № 225 «Деякі питання порядку проведення медико-соціальної експертизи на період дії воєнного стану на території України», пріоритетом є забезпечення національної безпеки та недопущення зловживань. Відсутність доказів виклику особи на огляд не є самостійною підставою для визнання рішення протиправним, якщо матеріали справи містять об'єктивні медичні дані, що однозначно спростовують встановлений раніше статус особи з інвалідністю

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 18 березня 2026 року у справі № 360/660/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134979420>

7.5. Про індивідуальний характер щомісячної грошової виплати членам сімей загиблих (померлих) громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною

Передбачена Законом України «Про щомісячну грошову виплату деяким категоріям громадян» від 27 липня 2022 року № 2454-IX (у редакції, чинній до 01 січня 2026 року) щомісячна грошова виплата членам сімей загиблих (померлих) громадян з числа осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною має здійснюватися кожному члену сім'ї окремо, а не як єдина сума з подальшим її розподілом між ними

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 09 квітня 2026 року у справі № 380/9003/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135566892>

7.6. Про застосування показника середньої заробітної плати при переведенні з пенсії державного службовця на пенсію за віком на загальних підставах

Перехід особи з пенсії за віком, призначеної відповідно до Закону України від 16 грудня 1993 року № 3723-XII «Про державну службу», на пенсію відповідно до Закону України від 9 липня 2003 року № 1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» відбувається у спосіб первинного призначення пенсії із застосуванням показника середньої заробітної плати за три календарні роки, що передують року звернення, відповідно до статті 40 Закону № 1058-IV

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 12 травня 2026 року у справі № 460/25663/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136452238>

7.7. Про недопустимість перегляду та зменшення раніше призначеної пенсії державного службовця у зв'язку зі зміною порядку визначення складових заробітної плати для її обчислення

Зміна порядку визначення складових заробітної плати для обчислення пенсії державного службовця, запроваджена постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку призначення пенсій деяким категоріям осіб» від 12 липня 2024 року № 823, не може бути підставою для перегляду та зменшення розміру вже призначеної пенсії державного службовця, оскільки таке застосування нового нормативного регулювання фактично призводить до звуження змісту та обсягу раніше реалізованого права особи на соціальний захист. Сам нормативно-правовий акт, яким було змінено механізм визначення складових заробітної плати для призначення пенсії державного службовця, прямо виключає можливість використання нових довідок та нового порядку обчислення заробітної плати як підстави для перегляду і зменшення вже призначеної пенсії державного службовця

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 02 червня 2026 року у справі №240/25473/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137087205>

7.8. Про протиправність застосування додаткових умов, запроваджених законом про Державний бюджет України та підзаконним нормативно-правовим актом, для отримання доплати непрацюючим пенсіонерам, які проживають на територіях радіоактивного забруднення

Застосування при визначенні права осіб на доплату як непрацюючим пенсіонерам, які постійно проживають у зоні безумовного (обов'язкового) відселення та в зоні гарантованого добровільного відселення, положень статті 45 Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» та постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення у 2025 році на період воєнного стану в Україні доплати непрацюючим пенсіонерам, які постійно проживають у зоні безумовного (обов'язкового) відселення та в зоні гарантованого добровільного відселення» від 27 грудня 2024 року № 1524, якими передбачено, що доплата непрацюючим пенсіонерам, які постійно проживають у зоні безумовного (обов'язкового) відселення та в зоні гарантованого добровільного відселення, встановлюється за умови, що такі особи проживали або працювали у зоні безумовного (обов'язкового) відселення або в зоні гарантованого добровільного відселення, станом на 26 квітня 1986 року чи у період з 26 квітня 1986 року до 1 січня 1993 року, у зв'язку з чим особі надано статус особи, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи; доплата за проживання на зазначених територіях

встановлюється у розмірі 2361,00 грн, є протиправним та таким, що обмежує гарантоване право на належний соціальний захист, передбачене статтею 46 Конституції України

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 5 червня 2026 року у справі № 240/4486/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137166678>

7.9. Про протиправність застосування у 2026 році понижуючих коефіцієнтів до суми пенсії, призначеної відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», з метою обмеження її максимального розміру

Застосування при обчисленні (перерахунку) розміру пенсій громадян України із числа осіб, які перебували на військовій службі та інших осіб, які мають право на пенсію за Законом України від 9 квітня 1992 року № 2262-XII «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», положень статті 30 Закону України 03 грудня 2025 року № 4695-IX «Про Державний бюджет України на 2026 рік» та постановою Кабінету Міністрів України «Про визначення порядку виплати пенсій деяким категоріям осіб у 2026 році у період воєнного стану» від 30 грудня 2025 року № 1778, якими передбачено виплату таких пенсій, із застосуванням коефіцієнтів до суми пенсії, яка перевищує 10 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність (що фактично призводить до обмеження розміру таких пенсій), є протиправним та таким, що обмежує гарантоване право на належний соціальний захист, передбачене статтею 46 Конституції України

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 17 червня 2026 року у справі № 580/1002/26 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137474747>

ПІДРОЗДІЛ 8. Соціальний захист

8.1. Про зміст поняття «безпосередня участь у бойових діях» як умови для визнання особи учасником бойових дій

Законодавець у кожному випадку пов'язує надання статусу учасника бойових дій із фактичною участю у збройному протистоянні, яка має ознаки безпосередності, тобто особистого виконання бойових (службових) завдань у складі військових формувань під час здійснення відповідних заходів. Йдеться не про будь-яке виконання обов'язків військової служби в умовах воєнного стану, а про реальне та особисте залучення до виконання завдань, безпосередньо пов'язаних із відсіччю та стримуванням збройної агресії, що за своїм змістом і характером передбачають

підвищений рівень небезпеки для життя і здоров'я військовослужбовця. Виконання завдань забезпечувального, чергового чи охоронного характеру, навіть у період дії воєнного стану, саме по собі не може ототожнюватися з такою безпосередньою участю. При цьому, зміст поняття «безпосередня участь» підлягає системному тлумаченню у взаємозв'язку з нормативними актами, прийнятими на виконання Закону України від 22 жовтня 1993 року № 3551-XII, «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» які визначають порядок підтвердження такої участі та критерії її встановлення. У цьому контексті територіальна складова не є самостійно встановленим обмеженням, а виступає елементом правової моделі, відповідно до якої безпосередність участі пов'язується з виконанням бойових (спеціальних) завдань у межах районів ведення воєнних (бойових) дій, визначених у встановленому порядку. Відсутність встановленого факту виконання завдань у таких районах виключає можливість визнання відповідної діяльності як безпосередньої участі відповідно до пункту 19 частини першої статті 6 Закону № 3551-XII

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 17 лютого 2026 року у справі № 200/7237/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134149529>

8.2. Про незворотність дії закону в часі при визначенні кола осіб, які мають право на отримання одноразової грошової допомоги у разі загибелі військовослужбовця

Саме станом на дату смерті військовослужбовця, яка є моментом виникнення права на відповідну виплату, підлягає визначенню коло осіб, які мають право на отримання одноразової грошової допомоги відповідно до статті 16-1 Закону України від 20 грудня 1991 року № 2011-XII «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». З огляду на це подальші зміни законодавства, зокрема розширення переліку осіб, які можуть бути віднесені до членів сім'ї військовослужбовця, не мають зворотної дії у часі та не можуть впливати на визначення суб'єктного складу осіб, які набули право на отримання одноразової грошової допомоги, якщо таке право виникло до набрання чинності відповідними змінами

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 12 травня 2026 року у справі № 280/1098/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136451925>

8.3. Про порядок визначення розміру одноразової грошової допомоги повнолітній дитині загиблого військовослужбовця

Особам, які мають право на призначення одноразової грошової допомоги у зв'язку із загибеллю військовослужбовця виключно на підставі частини сьомої

статті 15 Закону України від 22 жовтня 1993 року № 3551-XII «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», її розмір становить частку від загального розміру, визначеного підпунктом «а» пункту 1 статті 16-2 Закону України від 20 грудня 1991 року № 2011-XII «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», залежно від кількості осіб, які мають право на отримання такої допомоги на підставі Закону № 3551-XII, незважаючи на те, що такі особи обрали виплату одноразової грошової допомоги в розмірі, встановленому постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану». Повнолітня дитина, яка не має (і не мала) своєї сім'ї, має право на повний розмір одноразової грошової допомоги в розмірі, встановленому підпунктом «а» пункту 1 статті 16-2 Закону № 2011-XII у випадку, коли інші члени сім'ї, які мають право на допомогу, відмовляються від її отримання як в розмірі встановленому Законом № 3551-XII, так і Постановою № 168

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 13 травня 2026 року у справі № 400/4545/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136492116>

8.4. Про умови виплати одноразової грошової допомоги у зв'язку зі смертю військовослужбовця від захворювання

Право на отримання одноразової грошової допомоги, передбаченої пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану», виникає в разі загибелі військовослужбовця в період дії воєнного стану, а також у разі смерті військовослужбовця, щодо якої встановлено причинний зв'язок із пораненням (контузією, травмою чи каліцтвом), отриманими під час захисту Батьківщини, участі у бойових діях або забезпеченні заходів з національної безпеки і оборони

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 16 червня 2026 року у справі №620/10029/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137474852>

ПІДРОЗДІЛ 9. Реалізація державної політики у сфері освіти, науки, культури та спорту

9.1. Про відсутність у виконавчих органів місцевого самоврядування повноважень щодо виготовлення облікової документації на об'єкти культурної спадщини

До повноважень виконавчого органу сільської, селищної, міської ради віднесено саме подання пропозицій до органу охорони культурної спадщини вищого рівня

про занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, а не виготовлення облікової документації на відповідний об'єкт культурної спадщини, що віднесено до повноважень іншого уповноваженого органу

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 15 січня 2026 року у справі №140/7808/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133336439>

9.2. Про неефективність оскарження рішення про взяття об'єкта культурної спадщини на державний облік, прийнятого до набрання чинності Законом України «Про охорону культурної спадщини»

Рішення про взяття об'єкта культурної спадщини на державний облік відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності Законом України від 08 червня 2000 року №1805-III «Про охорону культурної спадщини», уже не визначає статус об'єкта як пам'ятки, оскільки такий статус визначає безпосередньо Закон №1805-III. За такої ситуації, ревізія (перегляд, оскарження), в тому числі в судовому порядку, рішення про взяття об'єкта культурної спадщини на державний облік відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності Законом № 1805-III, є неефективним способом захисту, оскільки внаслідок такої ревізії, статус об'єкта як пам'ятки культурної спадщини не зміниться і об'єкт не втратить свій визначений Законом № 1805-III охоронний статус

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 20 травня 2026 року у справі № 340/504/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136683311>

РОЗДІЛ III. СПРАВИ, РОЗГЛЯНУТІ СУДОВОЮ ПАЛАТОЮ З РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ ТА РЕФЕРЕНДУМУ, А ТАКОЖ ЗАХИСТУ ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ

ПІДРОЗДІЛ 1. Справи, що виникають із відносин публічної служби

Глава .1.Прийняття на службу

1.1.1. Про пріоритет застосування роботодавцем спеціальних норм закону при прийнятті на службу осіб начальницького складу НАБУ

Питання прийняття на службу в Національне антикорупційне бюро України осіб начальницького складу визначаються спеціальними нормами - Закон України від 14 жовтня 2014 року у справі № 1698-VII «Про Національне антикорупційне бюро України» та Положенням про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ від 29 липня 1991 року № 114, які покладають

на вказаних осіб додаткові обов'язки та відповідальність. Отже, норми статті 26 Кодексу законів про працю України щодо встановлення випробування при прийнятті на роботу працівників не є застосовними при прийнятті на службу осіб начальницького складу НАБУ

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 12 лютого 2026 року у справі № 520/8159/22 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134066576>

Глава 2. Проходження публічної служби

1.2.1. Про зарахування військовослужбовців у розпорядження у випадку, якщо відбулося розформування (реформування) військової частини або скорочення штатних посад

Положенням про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженим Указом Президента України від 10 грудня 2008 року №1153/2008 чітко врегульовано порядок зарахування військовослужбовців наказами по особовому складу в розпорядження посадових осіб, які мають право призначення на посади, для вирішення питання щодо дальшого їх службового використання у випадку якщо відбулося розформування (реформування) військової частини або скорочення штатних посад, якщо до кінця встановленого строку проведення цих заходів не вирішено питання щодо дальшого службового використання вивільнених військовослужбовців. Зміна організаційно-штатної структури, зокрема, якщо такі обставини викликані переведенням військових формувань на штати воєнного часу, є підставою для зарахування військовослужбовців наказами по особовому складу в розпорядження посадових осіб, які мають право призначення на посади, для вирішення питання щодо подальшого їх службового використання

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 29 січня 2026 року у справі № 640/21999/22 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133682099>

1.2.2. Про незастосовність постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» до правовідносин щодо грошового забезпечення військовослужбовців, відряджених до Украероруху

Грошове забезпечення військовослужбовців, відряджених до державних органів, установ та організацій, виплачується відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07 лютого 2001 року № 104 «Про порядок і норми грошового та матеріального забезпечення військовослужбовців Збройних Сил, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, інших військових формувань, осіб начальницького складу органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби, відряджених до державних органів, установ та організацій», відтак положення постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року

№168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» не є застосовними у таких правовідносинах

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 19 березня 2026 року у справі №160/13876/22 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135028421>

1.2.3. Про порядок призначення надбавки за інтенсивність праці керівнику освіти області

Начальник Управління державної служби якості освіти у Київській області, як керівник державної служби в державному органі, встановлює собі надбавки за інтенсивність праці за погодженням з Головою Державної служби якості освіти України, з врахуванням таких критеріїв, як якість і складність підготовлених документів, терміновість виконання завдань, опрацювання та підготовки документів, ініціативність у роботі

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 19 березня 2026 року у справі №140/30854/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134979678>

1.2.4. Про умови оплати простою працівнику після закінчення відпустки та необхідність підтвердження готовності до роботи

У разі оголошення простою підприємства, установи, організації, відповідні правові наслідки простою розповсюджуються і на працівників, які виходять із відпусток, і прийняття окремого наказу (розпорядження) щодо простою такого працівника не вимагається. Водночас автоматичне застосування до працівника наказу (розпорядження) про простій (якщо він оголошений для всього підприємства, установи, організації чи для структурного підрозділу, в якому працює особа, відпустка якої закінчується) не має наслідком автоматичне нарахування оплати за простій. Умовами оплати простою є сукупність таких обставин: 1) простій виник не з вини працівника; 2) працівник готовий до виконання роботи, але в роботодавця відсутня організаційна та/або технічна спроможність забезпечити виконання роботи працівником через дію невідворотних сил або у зв'язку з іншими істотними обставинами. Таким чином, у разі закінчення відпустки під час дії наказу про простій, оплата часу простою здійснюється після засвідчення готовності працівника приступити до виконання своїх обов'язків шляхом виходу на роботу, а якщо умовами простою присутність працівників на робочому місці не вимагається - шляхом повідомлення безпосереднього керівника та / або структурного підрозділу, відповідального за управління персоналом, про закінчення відпустки та готовність приступити до роботи

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 09 квітня 2026 року у справі № 140/8189/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135567336>

1.2.5. Про здійснення дисциплінарного провадження щодо судового експерта після прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру»

У правовідносинах щодо розгляду Центральною експертно-кваліфікаційною комісією питань дисциплінарної відповідальності судових експертів після набрання чинності Законом України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX «Про адміністративну процедуру» та до внесення відповідних змін Законом України від 10 жовтня 2024 року №4017-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру» Центральна експертно-кваліфікаційна комісія, не втратила повноважень щодо здійснення дисциплінарного провадження та продовжувала реалізовувати їх на підставі Закону України від 25 лютого 1994 року №4038-XII «Про судову експертизу» і прийнятого на його виконання Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України від 03 березня 2015 року №301/5 та атестацію судових експертів у частині, що не суперечить принципам Закону України «Про адміністративну процедуру»

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 11 червня 2026 року у справі № 340/3787/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137324087>

1.2.6. Про умови для виплати додаткової винагороди військовослужбовцю внаслідок поранення, пов'язаного із захистом Батьківщини

Якщо висновком ВЛК підтверджено прямий зв'язок травми військовослужбовця із захистом Батьківщини, а захворювання та стаціонарне лікування є прямим наслідком цієї травми, підстава для виплати додаткової збільшеної винагороди відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» №168 від 28 лютого 2022 року зберігається протягом усього періоду лікування - адже особа перебуває на стаціонарному лікуванні саме у зв'язку з тією самою травмою, що підтверджена висновком ВЛК. Переривати виплату чи відмовляти в ній лише через те, що поточний медичний діагноз формулюється як «захворювання», а не «травма», є формальним підходом, що суперечить суті норми - адже причинно-наслідковий зв'язок з травмою, пов'язаною із захистом Батьківщини, не перервався та встановлений постановою ВЛК. Якщо військовослужбовець перебував на стаціонарному лікуванні у зв'язку з травмою, отриманою під час захисту Батьківщини, вирішальним для виплати додаткової винагороди є встановлення ВЛК причинного зв'язку такого поранення (контузії, травми, каліцтва) із захистом Батьківщини, що прямо передбачено Постановою № 168 та має бути підтверджено відповідними медичними документами. Постанова № 168 не вимагає безперервного перебування на стаціонарному лікуванні безпосередньо з моменту отримання поранення. У разі повторного та кожного наступного перебування військовослужбовця на стаціонарному

лікуванні в закладах охорони здоров'я за медичними показниками, пов'язаними з раніше отриманим пораненням (контузією, травмою), що пов'язане із захистом Батьківщини, виплата додаткової винагороди здійснюється в розмірі до 100 000 грн

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 19 березня 2026 року у справі № 600/367/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134979602>

Глава 3. Справи, щодо звільнення з публічної служби

1.3.1. Про відсутність підстав для звільнення з військової служби в разі звільнення від відбування покарання з випробуванням за вироком суду

Для звільнення з військової служби достатньою є наявність у сукупності таких умов: призначення особі вироком суду покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі або позбавлення військового звання; набрання таким вироком законної сили. При цьому умова щодо призначення покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі або позбавлення військового звання, не може ототожнюватися виключно з його формальним кримінально-правовим значенням, а підлягає телеологічному тлумаченню з урахуванням мети правового регулювання та означає таке призначення покарання, яке передбачає його реальне відбування і, як наслідок, об'єктивно унеможливлює подальше проходження військової служби. Натомість у разі звільнення особи від відбування призначеного покарання, зокрема з випробуванням, відсутня вказана умова у вигляді реального відбування покарання, з якою закон пов'язує припинення контракту та звільнення з військової служби, що виключає застосування підпункту «в» пункту 3 частини п'ятої статті 26 Закону України від 25 березня 1992 року № 2232-XII «Про військовий обов'язок і військову службу» та пункту 286 Положення про проходження громадянами України військової служби в Державній прикордонній службі України, затвердженого Указом Президента №1115/2009 від 29 грудня 2009 року. За таких обставин положення підпункту «в» пункту 3 частини п'ятої статті 26 Закону № 2232-XII та пункту 286 Положення № 1115/2009 не підлягають застосуванню, а отже особа не набуває права на звільнення з військової служби з цих підстав

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 01 травня 2026 року у справі №140/34973/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136179230>

1.3.2. Про спосіб захисту в разі виключення військовослужбовця зі списків особового складу під час тимчасової непрацездатності

Наказ про звільнення з військової служби та наказ про виключення зі списків особового складу є окремими актами індивідуальної дії, які відрізняються за своєю суттю, правовою природою та правовими наслідками. Наказ про виключення зі списків особового складу не стосується самого факту (підстави) звільнення з військової служби, а є процедурним актом. Його правова функція, відповідно

до частини 3 статті 24 Закону України від 25 березня 1992 року № 2232-XII «Про військовий обов'язок і військову службу», полягає виключно у фіксації та визначенні конкретної календарної дати (дня) закінчення проходження військової служби, що відбувається лише після повного розрахунку та здачі посади. У разі порушення гарантії, встановленої частиною третьою статті 40 КЗпП України, негативні наслідки необхідно усувати шляхом зміни дати звільнення позивача, визначивши датою припинення трудових відносин перший день після закінчення періоду тимчасової непрацездатності (відпустки)

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 01 червня 2026 року у справі №640/27112/20 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137041255>

1.3.3. Про підстави для видачі довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) військовослужбовцю

Складання довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) за формою 5 Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністра оборони України від 14 серпня 2008 року № 402, є похідним від встановлення за результатами розслідування факту нещасного випадку, наслідком якого стало заподіяння військовослужбовцю травми – поранення, контузії, каліцтва. Така довідка за своєю правовою природою призначена для документального підтвердження саме обставин отримання тілесного ушкодження внаслідок нещасного випадку. Водночас у разі, якщо за результатами розслідування не встановлено факту нещасного випадку, що спричинив травму (поранення, контузії, каліцтва), правові підстави для складання такої довідки відсутні

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 14 травня 2026 року у справі №380/16138/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136523947>

1.3.4. Про умови виплати додаткової винагороди у зв'язку з пораненням військовослужбовця

Виплата додаткової винагороди військовослужбовцям у розмірі 100 000,00 грн у зв'язку з пораненням (контузією, травмою, каліцтвом), пов'язаним із захистом Батьківщини, які перебувають на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я, здійснюється, зокрема, за умови наявності довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва), визначеної додатком 5 до Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 14 серпня 2008 року №402, виданої командиром військової частини, де проходять службу або перебуває у відрядженні військовослужбовець, що містить інформацію про обставини отримання військовослужбовцем поранення (травми, контузії, каліцтва) під час захисту Батьківщини

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 01 квітня 2026 року у справі № 240/4897/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135376555>

1.3.5. Про відсутність обов'язку Пенсійного фонду України працевлаштовувати працівників Фонду соціального страхування на посади державної служби після реорганізації

У разі припинення юридичної особи – Фонду соціального страхування України та його управлінь шляхом приєднання до Пенсійного фонду України відсутній обов'язок правонаступника пропонувати працівникам Фонду соціального страхування вакантні посади державної служби в органах Пенсійного фонду України. Чинне законодавство не передбачає переведення працівників, трудові відносини яких регулювалися Кодексом законів про працю України, на посади державної служби без дотримання спеціального порядку вступу на державну службу

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 12 травня 2026 року у справі № 592/6585/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136452086>

ПІДРОЗДІЛ 2. Справи щодо військового обліку, мобілізаційної підготовки та мобілізації

2.1. Про правомірність повторного взяття на військовий облік особи, раніше виключеної з нього у зв'язку зі зміною граничного віку перебування в запасі

Зміни до законодавства щодо граничного віку перебування військовозобов'язаних у запасі поширюються на осіб, які на момент набрання такими змінами чинності не досягли нового граничного віку, незалежно від факту їх попереднього виключення з військового обліку. У зв'язку з підвищенням граничного віку перебування в запасі до 60 років такі особи вважаються поновленими у запасі та підлягають військовому обліку

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 09 квітня 2026 року у справі № 280/6524/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135567245>

ПІДРОЗДІЛ 3. Громадський порядок та безпека, національна безпека та оборона України (зокрема щодо дорожнього руху, транспорту та перевезення пасажирів)

3.1. Про підставу для продовження договору на перевезення пасажирів на період дії воєнного стану

Зміна органу, на який покладаються повноваження з організації пасажирських перевезень, не є підставою для автоматичної заміни сторони договору про організацію перевезень, укладеного до такої зміни. Для продовження строку дії такого договору на період воєнного стану відповідно до пункту 14-1 Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених постановою

Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 року № 176 та пункту 4-1 Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2008 року №1081, необхідною умовою є наявність згоди сторін договору у формі підписаної додаткової угоди. Принцип «мовчазної згоди» не застосовується до договірних відносин у сфері пасажирських перевезень (на автобусних маршрутах загального користування, які не виходять за межі території області)

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 22 січня 2026 року у справі № 380/17417/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133507677>

3.2. Про спеціальний дозвіл для перевезення небезпечних вантажів (кислоти соляної)

Ураховуючи те, що соляна кислота є корозійною речовиною, транспортний засіб, що перевозить її у вбудованих/знімних цистернах (місткістю понад 1 м3), контейнерах-цистернах, переносних цистернах або БЕГК (місткістю понад 3 м3), повинен пройти спеціальний технічний огляд і отримати допуск у Сервісному центрі МВС. Тобто, для вбудованих/знімних цистерн поріг для обов'язкового отримання свідоцтва про допущення транспортних засобів до перевезення певних небезпечних вантажів починається саме з об'єму понад 1 м3. Отже якщо особа перевозить небезпечний вантаж - кислота соляна, клас небезпеки 8, у тарі ємністю 1 м3) не у цистерні, в такому випадку транспортний засіб не потребує відповідного свідоцтва для перевезення небезпечних вантажів

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 09 квітня 2026 року у справі № 520/29027/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/135567309>

3.3. Про орган, до повноважень якого віднесено вирішення питання щодо надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації

До повноважень територіального центру комплектування та соціальної підтримки віднесено вирішення питання щодо надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації, яке здійснюється на підставі поданої заяви військовозобов'язаного. Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки після отримання заяви військовозобов'язаного про надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації та доданих до неї документів зобов'язаний розглянути таку заяву по суті та прийняти відповідне рішення — про надання відстрочки або про відмову в її наданні

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 21 травня 2026 року у справі № 140/8613/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136717660>

ПІДРОЗДІЛ 4. Справи щодо реєстрації та обмеження пересування і вільного вибору місця проживання

4.1. Про розмежування фактів вилучення паспорта для виїзду за кордон та встановлення його недійсності

Вилучення паспорта для виїзду за кордон (як процесуальна дія під час прикордонного контролю) не є тотожним встановленню юридичного факту недійсності паспортного документа. Сам факт його вилучення не створює правового наслідку «відсутності дійсного паспортного документа, який дає право на перетин кордону», якщо недійсність не встановлена у передбаченому законом порядку та не підтверджена належними доказами. Наявність «сумнівів щодо дійсності документа» не формує презумпції його недійсності та не може автоматично слугувати законною підставою для відмови у перетині державного кордону

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 03 лютого 2026 року у справі №140/36313/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133764491>

ПІДРОЗДІЛ 5. Реалізація державної політики у сфері економіки та публічної фінансової політики (здійснення публічних закупівель, державного фінансового контролю)

5.1. Про визначення суб'єкта, на якого поширюється поняття «замовник» у розумінні Закону України «Про публічні закупівлі»

Обов'язковою умовою визначення юридичної особи як замовника є те, що відповідна юридична особа повинна забезпечувати потреби держави або територіальної громади, водночас така діяльність не має здійснюватися на промисловій чи комерційній основі. Саме ця умова є визначальною та має самостійне правове значення, оскільки відображає функціональне призначення суб'єкта та характер його діяльності. Якщо підприємство здійснює господарську діяльність на промисловій або комерційній основі, зокрема, діє з метою отримання прибутку, функціонує в умовах ринкової конкуренції та самостійно несе підприємницькі ризики, воно не може бути визнане замовником у розумінні Закону України від 25 грудня 2015 року №922-VIII «Про публічні закупівлі», навіть за наявності переважної державної (комунальної) участі в управлінні або статутному капіталі

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 29 січня 2026 року у справі № 480/13690/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133682006>

5.2. Про судові оскарження акта про неможливість проведення ревізії

Акт про неможливість проведення ревізії за своєю правовою природою є носієм інформації, де зафіксовано обставини, що стали на заваді проведенню ревізії, або, іншими словами, викладено опис причин та умов, що унеможливили або перешкодили її проведенню. Дії посадової особи органу державного фінансового контролю щодо складення такого акта мають на меті зафіксувати ці обставини та причини, що їх зумовили. Оскарження до суду дій щодо складення такого акта на предмет наявності або відсутності підстав для його складення означає для суду потребу перевірити достовірність зафіксованої у ньому інформації та правильність їх оцінки посадовою особою органу державного фінансового контролю як таких, що унеможливили ревізію. Отже, акт про неможливість проведення ревізії не є правовим документом, який установлює відповідальність для позивача, та відповідно не є актом індивідуальної дії у розумінні частини першої статті 17 КАС України. При цьому дії службової особи щодо складання такого акта та включення до нього певних висновків не породжують обов'язкових юридичних наслідків, що не зумовлює виникнення будь-яких прав і обов'язків для позивача

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 12 лютого 2026 року у справі № 300/5893/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134066575>

5.3. Про застосовування вартісного критерію під час закупівлі робіт чи послуг та ступеня локалізації виробництва товарів у сфері публічних закупівель

Під час закупівлі робіт чи послуг вартісний критерій застосовується щодо кожного окремого товару, а не шляхом сумування вартості всіх товарів у складі предмета закупівлі. У разі якщо у складі робіт або послуг передбачено передачу замовнику декількох товарів, визначених пунктом 6-1 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII «Про публічні закупівлі», однак вартість кожного з таких товарів окремо не перевищує 200 тис. грн, вимоги щодо підтвердження ступеня локалізації на такі товари не поширюються

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 01 червня 2026 року у справі №320/60498/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137041427>

ПІДРОЗДІЛ 6. Захист політичних (крім виборчих) та громадянських прав

6.1. Про право Управління Державної міграційної служби України ініціювати службову перевірку за інформацією адвокатського запиту

Положеннями Закону України від 05 липня 2012 року № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» який визначає правові засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні, у тому числі щодо надсилання адвокатом адвокатського запиту до державного органу про надання інформації стосовно клієнта, не встановлено прямої заборони

для такого органу (у цій справі - Управління Державної міграційної служби України) ініціювати і провести службову перевірку стосовно питання та (або) інформації, яка була викладена у адвокатському запиті. Відповідальність настає у розпорядника інформації виключно у разі недотримання ним строків, визначених Законом України від 05 липня 2012 року № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», для її надання або ненадання взагалі. ДМС України у разі отримання інформації, яка викликає сумніви щодо законності оформлення паспорта громадянина України (у тому числі, якщо такі відомості були зазначені в адвокатському запиті), як спеціальний державний орган, який уповноважений здійснювати контроль за реалізацією законодавства України з питань громадянства, не позбавлений права ініціювати та провести службову перевірку з цього питання

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 09 березня 2026 року у справі № 240/44040/21 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134661961>

РОЗДІЛ IV. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПИТАННЯ

ПІДРОЗДІЛ 1. Юрисдикція спору

1.1. Про належність до адміністративної юрисдикції спору щодо оскарження розпорядження НКРЕКП, яким ліцензіата зобов'язано ініціювати розірвання договорів з фізичною особою

Спір щодо оскарження розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг про усунення порушень ліцензіатом, прийнятого у межах реалізації контрольних повноважень та обов'язкового до виконання суб'єктом господарювання, належить до адміністративної юрисдикції, оскільки предметом спору є перевірка законності адміністративного акта суб'єкта владних повноважень. У разі, коли таке розпорядження містить вимогу ініціювати розірвання договорів з конкретною особою та безпосередньо впливає або може вплинути на її права чи законні інтереси, така особа не може бути позбавлена права на звернення до адміністративного суду лише з тієї підстави, що акт адресований ліцензіату. Те, що наслідком виконання оскаржуваного розпорядження може бути розірвання цивільно-правових договорів, не змінює публічно-правового характеру самого спору, оскільки особа оскаржує адміністративний акт, а не договірні зобов'язання

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 20 квітня 2026 року у справі № 520/25539/25 можна ознайомитися за посиланням: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/135864652>

1.2. Про порядок оскарження дій АРМА в процедурі провадження діяльності зі здійснення управління майном

Спір щодо правомірності дій Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА), вчинених під час здійснення заходів з управління арештованим майном, переданим агентству на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні, має публічно-правовий характер і підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 05 березня 2026 року у справі №420/21975/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134590669>

1.3. Про віднесення спорів щодо дій уповноваженого органу при підготовці та укладенні тристороннього договору про надання соціальних послуг з догляду на професійній основі до адміністративної юрисдикції

Підготовка та укладення тристороннього договору про надання соціальних послуг з догляду на професійній основі є частиною адміністративної процедури надання адміністративної послуги з призначення компенсації фізичним особам, які надають

такі послуги. Сторони такого договору не є рівноправними, умови договору визначає виключно уповноважений орган на підставі закону, а компенсація виплачується за рахунок бюджетних коштів відповідно до закону та рішення органу. Отже, спір щодо дій уповноваженого органу під час підготовки та укладення договору про надання соціальних послуг є публічно-правовим спором і підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 01 квітня 2026 року у справі № 120/12168/25 можна ознайомитися за посиланням: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/135376510>

ПІДРОЗДІЛ 2. Процесуальні строки

2.1. Про момент, з якого починається обрахунок строку звернення до суду у справах про виплату всіх сум, що належать військовослужбовцю при звільненні

Чинне законодавство не передбачає форми документа, що відображає фактичні суми нарахувань та виплат, а також способу його доведення військовослужбовцю. Такими документами можуть бути розрахункові листи, відомості про нараховане і виплачене грошове забезпечення, фінансові повідомлення або інші документи, які б розкривали зміст виплати грошового забезпечення (складові, їх розміри, утримання), які роботодавець зобов'язаний надати під час виплати грошового забезпечення та з яких працівник (військовослужбовець) може об'єктивно встановити розмір виплаченої йому суми, її складові та можливу неповноту виплат. Саме з моменту ознайомлення з відповідним документом у військовослужбовця виникає реальна можливість і об'єктивна необхідність оцінити правильність здійснених нарахувань, виявити допущені порушення, що і буде усвідомленим сприйняттям особи наявності/відсутності порушеного права щодо належних виплат. Як норми національного законодавства, так і міжнародні стандарти покладають на роботодавця чіткий обов'язок забезпечити працівникові повну, своєчасну та зрозумілу інформацію про склад, розмір і підстави нарахування та виплати заробітної плати. Як зазначалося, законодавство не встановлює форму інформування роботодавцем працівника про складові нарахованих і виплачених сум заробітної плати, а тому суд, при вирішенні питання дотримання строку звернення до суду, повинен, крім іншого, з'ясовувати таку форму повідомлення, що буде відповідати дотриманню принципу офіційності в адміністративному судочинстві

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 22 січня 2026 року у справі № 420/26951/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133507750>

2.2. Про строки звернення до суду у справах щодо стягнення середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні

Якщо виплата належних сум при звільненні була здійснена не одноразово, а частинами, то строк звернення з позовом про стягнення середнього заробітку

за затримку розрахунку при звільненні, має обчислюватися з дати фактичного проведення кожної такої виплати окремо. кожен епізод виплати як окремий момент фактичного розрахунку у межах тієї частини зобов'язання, якої він стосується, є завершенням певного епізоду порушення, що породжує підставу для застосування до роботодавця механізму відповідальності, передбаченого статтею 117 КЗпП України. Відтак, строк звернення з вимогою про стягнення середнього заробітку за час затримки розрахунку при звільненні відповідно до частини п'ятої статті 122 КАС України має обчислюватися з дати фактичного проведення окремої виплати

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 12 березня 2026 року у справі № 420/9470/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/134790146>

2.3. Про строк звернення до суду у справах щодо виплати всіх сум, належних працівникові при звільненні

Якщо спір стосується виплати всіх сум, належних особі при звільненні, тримісячний строк звернення до суду, визначений частиною другою статті 233 КЗпП України, починає перебіг із дня отримання працівником письмового повідомлення про суми, нараховані та виплачені при звільненні. Водночас відсутність у такому документі повної інформації про механізм нарахування окремих складових грошового забезпечення не означає, що перебіг цього строку розпочнеться лише після отримання відповіді на адвокатський запит чи інший інформаційний запит. Особа повинна діяти добросовісно та активно реалізовувати своє право на судовий захист, а час, необхідний для отримання додаткової інформації, включається до загального тримісячного строку звернення до суду

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 25 червня 2026 року у справі №520/25416/25 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137708713>

ПІДРОЗДІЛ 3. Зупинення і закриття провадження у справі

3.1. Про відсутність підстав для зупинення провадження в адміністративній справі до набрання законної сили судовим рішенням у кримінальному провадженні

Нормами КАС України визначено, що предметом перевірки судами в адміністративних справах є насамперед дотримання суб'єктом владних повноважень процедури прийняття адміністративного акту і вжиття, відповідно, правових наслідків у разі недотримання таких вимог. Вилучення зброї, в якості доказу, під час розслідування кримінальної справи жодним чином не впливає на вирішення такого спору, з огляду на те, що зазначена процесуальна дія регулюється нормами КПК України та перебуває поза межами правового регулювання КАС України, а вилучення об'єкта винагороди, як речового доказу, у кримінальному провадженні не впливає на перевірку законності рішень суб'єкта владних повноважень в адміністративному

провадженні на предмет дотримання процедури їхнього прийняття. Ураховуючи те, що вилучення зброї, в якості доказу, у межах кримінальної справи, має автономний правовий режим, який не спростовує та не змінює обов'язку суду в адміністративному процесі встановити виключно наявність чи відсутність порушень процедурної складової (formalities) при прийнятті оскаржуваного адміністративного акта, то апеляційне провадження у цій справі зупиненню не підлягало

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 22 січня 2026 року у справі № 160/20122/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133507482>

3.2. Про неоскаржуваність рішення адміністративного органу про відмову в зупиненні адміністративного провадження

До моменту прийняття адміністративного акта, тобто рішення або юридично значущої дії індивідуального характеру, прийнятого (вчиненого) адміністративним органом для вирішення конкретної справи та спрямованого (спрямованої) на набуття, зміну, припинення чи реалізацію прав та/або обов'язків окремої особи (осіб), оскарженню підлягає рішення (дія), яким на якийсь певний час припиняється (спиняється) рух (поступ, перебіг) правовстановлювальних, правозобов'язальних чи будь-яких інших значимих дій у справі. У протилежному значенні, коли приймається рішення відмовити в зупиненні адміністративного провадження, після якого рух справи не зупиняється і не створюється перешкод для здійснення провадження у ній, то таке рішення не підлягає оскарженню до моменту прийняття адміністративного акта. Отже, процедурне рішення уповноваженої особи адміністративного органу щодо відмови у зупиненні адміністративного провадження не може бути самостійним предметом судового розгляду

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 10 лютого 2026 року у справі №160/22060/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133960772>

ПІДРОЗДІЛ 4. Позовне провадження

4.1. Про немайновий характер позовної вимоги щодо зобов'язання суб'єкта владних повноважень прийняти рішення про призначення одноразової грошової допомоги

Позовні вимоги про визнання протиправним, скасування рішення про відмову в призначенні та виплаті одноразової грошової допомоги, а також зобов'язання суб'єкта владних повноважень (наприклад, Міністерства оборони України) прийняти рішення про нарахування та виплату такої допомоги є вимогою немайнового характеру.

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 29 січня 2026 року у справі № 260/6923/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133682012>

4.2. Про повернення позовної заяви у зв'язку з тотожністю позову, що вже перебуває у провадженні суду

Пункт 5 частини четвертої статті 169 Кодексу адміністративного судочинства України є самостійною підставою для повернення позовної заяви, якщо позивач подав до того самого суду інший позов до того самого відповідача з тим самим предметом та з тих самих підстав і щодо такого позову станом на момент вирішення питання про відкриття провадження не постановлено відповідної ухвали. Наведена норма спрямована на запобігання множинності тотожних проваджень, забезпечення принципу юридичної визначеності та економії судових ресурсів

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 30 квітня 2026 року у справі № 640/13538/22 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/136128121>

ПІДРОЗДІЛ 5. Апеляційне оскарження судових рішень

5.1. Про перевірку права особи, яка не брала участі у справі, на апеляційне оскарження

Встановлення чи вирішувались оскаржуваним рішенням суду першої інстанції питання щодо прав, свобод, інтересів та (або) обов'язків особи, яка звернулась з апеляційною скаргою, що може мати своїм наслідком закриття апеляційного провадження, має відбуватися після відкриття апеляційного провадження та не може бути окремою підставою для відмови у відкритті апеляційного провадження

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 22 січня 2026 року у справі № 380/7447/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133539414>

5.2. Про неможливість окремого апеляційного оскарження ухвали суду першої інстанції про повернення без розгляду заяви про передачу справи до іншого суду

Ухвала суду першої інстанції про повернення без розгляду заяви про передачу адміністративної справи за підсудністю до іншого суду не підлягає апеляційному оскарженню окремо від рішення по суті спору, оскільки така ухвала не перешкоджає подальшому провадженню у справі, не обмежує доступ до суду та не унеможливорює поновлення прав учасника процесу іншим способом (повторне звернення з аналогічною заявою або включення заперечень до апеляційної скарги на остаточне рішення суду)

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 05 лютого 2026 року у справі №826/13508/16 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133860365>

5.3. Про недопустимість виходу суду апеляційної інстанції за межі позову та доводів апеляційної скарги

Процесуальним законодавством встановлено відповідні обмеження щодо меж перегляду справи судом апеляційної інстанції, а саме - щодо перевірки законності та обґрунтованості рішення суду першої інстанції виключно в межах доводів та вимог апеляційної скарги. Крім того, встановлено пряму процесуальну заборону

щодо розгляду апеляційним судом позовних вимог та підстав позову, які не були заявлені в суді першої інстанції. Отже, законодавець чітко окреслив межі апеляційного перегляду, дозволивши перегляд справи лише у межах тих доводів і вимог, які обґрунтовані у чому саме полягає неправильність чи неповнота дослідження доказів і встановлення обставин у справі та (або) застосування норм права. Водночас, процесуальним законом передбачено виключення, за якого допускається вихід за межі доводів та вимог апеляційної скарги, у випадку якщо буде встановлено порушення норм процесуального права, які є обов'язковою підставою для скасування рішення, або неправильне застосування норм матеріального права

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 17 квітня 2026 року у справі № 160/10192/21 можна ознайомитися за посиланням: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/135794151>

ПІДРОЗДІЛ 6. Касаційне оскарження судових рішень

6.1. Про неможливість касаційного оскарження судових рішень у справах про застосування санкції щодо стягнення активів у дохід держави

Не підлягають касаційному оскарженню судові рішення Вищого антикорупційного суду (рішення та ухвали), ухвалені (постановлені) у справах про застосування санкції щодо стягнення активів у дохід держави відповідно до підпунктів 1-1 частини першої статті 4 Закону України від 14 серпня 2014 року № 1644-VII «Про санкції», особливості розгляду яких визначені статтею 283-1 КАС України, а також ухвали та постанови Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду у цих справах

Детальніше з текстом ухвали КАС ВС від 20 січня 2026 року у справі №991/8725/23 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133467614>

ПІДРОЗДІЛ 7. Судові витрати

7.1. Про право суду покласти судові витрати на сторону, з вини якої виник спір

Положення частини другої статті 134 КАС України зобов'язують суд за результатами розгляду справи, у тому числі коли він закінчується закриттям провадження, провести розподіл витрат на правничу допомогу адвоката разом з іншими судовими витратами. Ця норма відсилає до загального порядку розподілу судових витрат, що визначений статтею 139 КАС України. Проте указана норма не передбачає алгоритму розподілу судових витрат у випадку закриття провадження у справі на підставі пункту 8 частини першої статті 238 КАС України. За відсутності спеціального алгоритму розподілу судових витрат у такому випадку суд має керуватися частиною восьмою статті 139 КАС України та принципом, за яким судові витрати покладаються на сторону, з вини якої виник спір

Детальніше з текстом постанови КАС ВС від 03 лютого 2026 року у справі № 751/4667/24 можна ознайомитися за посиланням: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133764553>

Огляд судової практики Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду за I півріччя 2026 року. Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 01.01.2026 до 30.06.2026 / Упоряд.: управління аналітичної та правової роботи Касаційного адміністративного суду департаменту аналітичної та правової роботи Апарату Верховного Суду; управління забезпечення роботи судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів секретаріату Касаційного адміністративного суду Апарату Верховного Суду. Київ, 2026. – 52 с.

Застереження: видання містить правові позиції. У них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

supreme.court.gov.ua

fb.com/supremecourt.ua

t.me/supremecourtua

@supremecourt_ua

x.com/supremecourt_ua

so.supreme.court.gov.ua